

TRETÍ SJAZD ČESKOSLOVENSKÝCH PRÁVNÍKOV V BRATISLAVE

dňa 11.—13. októbra 1930.

Jako pri brněnském sjexdu roku 1925 i letos při III. sjexdu československých právníků v Bratislavě uspořádali kolegové spolupracovníci listu československých právníků »Všeherd« svoji vlastní referentskou službu, jejíž výsledky podávají v následujících referátech. Šlo jim samozřejmě více o výsledky práce vědeckých odborů, jež proto raznmenávají podrobněji, než o skvělý společenský rámec sjexdu. Než i tak nebylo by spravedlivo, aby bez xvučnějšího ohlasu xůstaly projevy k sjexdu se pojící, zejména proslov protektora sjexdu pana presidenta republiky T. G. Masaryka a proto věnujeme jim xvláštní pozornost. Čtenáře pak prosíme, aby se s výsledky našich referátů spokojili až do té doby, než vyjdou obšírné protokoly sjexdové. Redakci je velmi milou povinností poděkovati pořadatelstvu sjexdovému, x něhož zejména pp. president Dr. Fajnor a jednatel adv. Dr. Bařinka nám ochotně přes všechnu zaměstnanost vyšli vstříc. Konečně děkuje i všem kolegům všech tří redakci za obětavou práci.

Za redakci: Prof. Dr. Fr. Čáda.

ZAHÁJENIE.

V sobotu dňa 11. októbra 1930 bolo na počesť sjazdu slávnostné predstavenie Smetanovej: »Predanej nevesty« v Slovenskom Národnom divadle. Po predstavení bol usporiadaný v hoteli Carlton soznamovací večer zahraničných hosťov i domácich účastníkov sjazdu.

Jednanie sjazdu bolo z a h á j e n é pod protektorátom a v prítomnosti pána presidenta republiky T. G. Masaryka, v nedeľu dňa 12. X. 1930 o 9. hod. v Slovenskom Národnom divadle. Prítomnosť hlavy štátu dodala sjazdu zvláštného lesku. — Početní hostia zahraniční, zástupcovia úradov i korporácií a účastníci domáci povstaním a nadšenými ováciami vítajú pána prezidenta, keď so svojim sprievodom vstupuje na javisko. Po zahranií štátnej hymny má uvítací preslov predseda Právnickej Jednoty na Slovensku a prezident vrchného súdu bratislavského, býv. min. Dr. Vladimír F a j n o r. Vo vzletnej

reči klasického štýlu vyzdvihuje predseda sjazdu vývojovú tendenciu a základné zásady právneho poriadku československého hovoriac: »Chceme mať v štáte na zreteli, aby ďalší vývoj bol demokratický, t. j. aby zaručoval čo najviac rozumnej voľnosti pre jednotlivca, pod zákonom svätých záujmov celku. Aby bol ďalej moderný, t. j. aby kráčil s vývojom vedy a obecným vývojom a pokrokom ľudu a aby vyrovnával rozpory medzi rôznymi duchovnými prúdmi a rozehodnými záujmami. Konečne, aby sa bral smerom k svetovosti, správnejšie medzinárodnosti primykajúc sa k právnym poriadkom ostatných kultúrnych národov a štátov, aby tak pripravoval medzi nimi snadnejšiu súčinnosť v ich vzťahoch vzájomných. Takýto poriadok Ste hľadal a požadoval. Taký Ste pripravoval pre náš štát už v dobe jeho rodenia sa za svetovej války a takýto právny poriadok uskutočňujete od okamihu nášho oslobodenia čo hlava tohoto štátu a jeho ľudu.« Svoj prívet končí slovami: »Československí právnici sú šťastní, že Ste prišiel posluchnúť ich snemovanie. Nemajú vyššej túžby, než podať Vám, pane prezidente, dôkaz, že sú na výške svojho povolania a že sú si vedomi zodpovednosti, ktorá na nich spočíva. Pane prezidente, Vaše vchádzanie i Vaše vychádzanie buď požehnané.« —

Na to odpovedal pán prezident:

Pane předsedo sjezdu, jsem rád, že se mohu účastnit tohoto sjezdu a budete ujištěn, že jeho jednání právě tak jako sjezdů předešlých budu sledovat s velkou pozorností. Jsem si významu právníků, teoretiků i praktiků pro náš stát vědom. Těší mne, že jste tuto odpovědnost právnického povolání zdůraznil. Těší mne dále, že jste svým kolegům vytýčil demokracii, ve které náš právní pořádek se má dále vyvíjet. Nechci vás zdržovat dalšími výklady, jen bych rád řekl něco ze své presidentské zkušenosti. Jako prezident pozoruji a studuji naši demokratickou ústavu, jak se v praxi uplatňuje. Pozoruji náš parlamentarismus a jeho funkci. Pozoruji, jaký má poměr ke státní administrativě, do jaké míry a jaký má na ni vliv. Uvědomuji si při tom, že nejen soudcové, ale všichni administrativní úředníci svojí praxí, svým rozhodováním jsou do značné míry zákonodárci vedle zákonodárců v parlamentě a v senátě. Shledal jsem si pro toto svoje poznání literaturu již existující a uvádím to proto, abych odpovědnost vás soudců zdůraznil.

Dovolte mi vyslovit ešte jedno želanie, aby totiž naša právnická veda i praktickí právnici zaoberali sa viac e j ako dosiaľ vedou a učením o štáte, o jeho organizácii, funkciach a úlohách. Tak sa mi zdá, že vaše sjazdy zaoberali se touto otázkou menej, ako ostatnými právnickými problémami. Očakaval by som od presne právnického posudzovania problemu štátu a najmä demokracie prehľadné názorov o štáte a praktickú výchovu k štátnosti, ktoré potrebujeme. Prajem vašim poradam zdar!

Po tomto preslove bol pripnutý pánu prezidentovi sjazdový odznak, na čo bol uvedený do lože, z ktorej so živým záujmom sledoval až do 11. hodiny ďalší priebeh zahajovacieho zasadnutia. Predsedajúci Dr. F a j n o r zahájil potom sjazdové jednanie a poďakoval predovšetkým pánu prezidentovi za účasť na sjazde a za urobený prejav. Privítal slovensky, latínsky, francúzsky, nemecky, maďarsky a česky početných hosťov menovite tiež zahraničných a pozdravil súčinnosť inojazykových právnikov z republiky. Napokon vyslovil nádej, že táto spolupráca povedie k utvoreniu Sväzu právnických spolkov v Č. S. R.

Minister spravodlivosti Dr. M e i s s n e r, ako zástupca vlády, vyzdvihuje poslanie právnictva československého:

Snad žiadny stav nebyl zrozením československého státu postaven před tak těžké a odpovědné úkoly, jako českoslovenští právníci. Tomuto velikému úkolu dostali s plným zdarem. Hlavní činnost právníka při tvoření zákonů spočívá ve správném proniknutí poměrů, které má určitá právní norma upravit. Hlavní činností právníkovou je samostatně a dobře myslit. Poměry směrodatné pro úpravu práva jsou v různých státech různé. Z toho plyne činnost právníka v malém, a to mladém státě. Dnes jde světem tendence upravovat zákonodárství v různých státech jednotně, diskutuje se o jednotném trestním právu pro všechny státy. Takováto unifikace by nemohla znamenati pro právníky malého národa vzdání se samostatného myšlení a samostatného tvoření. Právníci tvořící u nás právní normy, musí být konstruktivní, aby právní normy vedly ke konsolidaci státu a ne k jeho ohrožení, rozkladu a anarchii. Mladý stát nemůže hazardovat, potřebuje klidný vývoj a ochranu před každým vnitřním otřesem. Činnost právníka zákony tvořícího musí se doplňovat s činností právníka zákon provádějícího. Je třeba, aby praxe utvrdzovala úctu před zákonem, byla v souladu s úmysly zákonodárce a nepodlamovala víru v právní ráz a právní bezpečnost státu. Právník nemá nikdy zavírat sluch vývodům protivníka. Je povinností československých právníků, aby svému státu dali nejen dobré právní řády, ale aby vychovali mu též dorost, který má úctu před zákonem a dovede právní zákony tvořit a provádět. Jménem vlády československé přeji sjezdu mnoho zdaru.

Po řeči ministra dra M e i s s n e r a nasledovaly ostatné prejavy hostí medzi nimi: Za najvyšší súd prehovoril prezident dr. P o p e l k a, za najvyšší správny súd prezident dr. H á c h a, starosta dr. K r m o, námestok pražského primátora dr. Š t ů l a, miestostarosta brnenský dr. K a d l e c, rektor Karlovej univerzity prof. dr. M i ř i č k a, dekan právnickej fakulty Masarykovej univerzity prof. dr. D o m i n i k, rektor univ. Komenského prof. dr. M i l o t a, dekan právnickej fakulty univerzity Karlovy prof. dr. S t i e b e r, dekan právnickej fakulty univerzity Komenského prof. dr. T o m s a, dekan pražskej nemeckej fakulty prof. dr. M a y r - H a r t i n g, za vysokú školu zemedelskú dekan

prof. dr. Bílovský, za francúzskych právnikov profesor Sorbonny dr. Légal, za poľskú delegáciu prof. dr. Longchamps de Berie z Lvova, prof. krakovskej univ. dr. Kumaniecki. Pri projave rumunského delegáta prof. dr. Motulescu z Bukurešti, ktorý oslovil pána prezidenta česky ako jeho bývalý žiak, prítomní povstávajú a usporiadajú pánu prezidentovi búrlivé, dlhotrvajúce ovácie. Za juhoslovanskú delegáciu prehovoril predseda spolku juhoslovanských právnikov dr. Arandjelovič, za poľskú komisiu pre právnickú spoluprácu prof. dr. Rappaport, za ruskú právnickú fakultu pražskú dr. Zavadskij, za ukrajinskú univerzitu v Prahe dr. Jakovliv, prezident št. statistického úradu dr. Auerhan, japonský delegát dr. Ryosaku Kaji, za advokátsku komoru v Ženeve dr. Horneffer, ktorý spomenul pobytu prezidenta Masaryka počas vojny v Ženeve, za ruskú Právnickú Jednotu v Prahe dr. Tarabrin, za Sväz československých súdcov dr. Hartl, za stálu delegáciu nemeckých právnikov dr. Jarolím, za Jednotu nemeckých súdcov a št. zástupcov viceprezident krajského súdu v Brne Honzig, za justičných dôstojníkov podplk. Král, za notársku komoru dr. Čulík, predseda Stálej delegácie advokátskych komôr dr. Stompfe, za slovenskú advokátsku komoru dr. Vanovič, za Sväz advokátov na Slovensku dr. E. Stodola, za mor.-sl. odbor spolku notárov dr. Togner, za sväz advokátov Podkarpatskej Rusi dr. Braščajko, za jednotu československých advokátov dr. Valenta, za právnické fakultné spolky Klínovský, za soc. poisťovacie ústavy dr. Falada a za jednotu českých kandidátov advokácie dr. Skokan.

Na koniec boli prečítané písomné a telegrafické pozdravné prejavy a o 12. hod. predsedajúci dr. Fajnor ukončil zahajovacie zasadnutie III. sjazdu československých právnikov.

(Dr. L. Knappek.)

Sekcia I. pre právo občanské.

Predseda: Dr. Jan Krčmář, profesor Karlovy university; **I. námestek:** Dr. Jaromír Sedláček, profesor Masarykovy university; **II. námestek:** Dr. Adolf Záturecký, sen. pres. n. s. v Brně; **III. námestek:** Dr. František Rouček, profesor Komenského university; **IV. námestek:** Dr. Václav Svoboda, not. a preds. spolku čs. notárov v Prahe; **jednatel:** Dr. Jaroslav Sobotka, s. r. v Bratislave.

Za omluveného prof. Dra Krčmářa, predsedal Dr. Jar. Sedláček, profesor Masarykovej univerzity v Brne, ktorého zastupoval po čas jeho referátu sen. prez. najv. súdu Dr. A. Záturecký.

Otázka 1.: Medzimiestné právo vnútrozemské a jeho úprava do úplného sjednotenia občanského práva.

Prácu poďal prof. Dr. Sedláček z Brna.

Zpravodaj prof. Dr. Sedláček odvoláva se na svoju pohanú prácu, ktorú vypracoval v nádeji, že druhú časť doplní